

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa

o stave zabezpečenia a realizácii celoslovenského testovania žiakov 5. ročníka v základných školách v školskom roku 2015/2016 v SR

Kontrolu stavu zabezpečenia a realizácie celoslovenského testovania žiakov 5. ročníka základných škôl (ďalej T5 – 2015) a dodržiavania pokynov k administrácii testov vypracovaných Národným ústavom certifikovaných meraní vzdelávania (ďalej NÚCEM) vykonala Štátna školská inšpekcia (ďalej ŠŠI) v **117** základných školách (ďalej ZŠ), z nich bolo **102** štátnych, **15** cirkevných. Vyučovaci jazyk slovenský malo **104** škôl, vyučovaci jazyk slovenský a maďarský **1** a **12** škôl malo vyučovaci jazyk maďarský. Medzi kontrolované subjekty bolo na základe požiadavky NÚCEM zaradených **44** ZŠ. Súčasne s papierovou formou administrácie testov sa realizovalo na niektorých z kontrolovaných škôl aj testovanie elektronickou formou a pilotné testovanie žiakov so zdravotným znevýhodnením (ďalej ZZ) vzdelávaných podľa individuálneho vzdelávacieho programu, tieto spôsoby testovania ŠŠI nekontrolovala.

Testovania sa v sledovaných ZŠ zúčastnilo **4 129** žiakov 5. ročníkov z celkového počtu **4 583** evidovaných a nezúčastnilo **454** žiakov, z nich bolo **226** žiakov so ZZ. Neprítomnosť **104** žiakov ospravedlnili zákonní zástupcovia zdravotnými dôvodmi, pobytom v nemocnici alebo v liečebno-výchovnom sanatóriu, **67** žiakov absolvovalo vzdelávanie v školách v zahraničí, **6** prestúpilo na inú ZŠ. Dôvod neprítomnosti **45** žiakov nebol vyučujúcim známy a u **6**-ich predpokladali záškoláctvo. Pomerne veľa žiakov 5. ročníka chýbalo v deň testovania bez udania dôvodu v 3 ZŠ¹. V prvom subjekte chýbalo až 35 % žiakov (12 rómskych žiakov bez ospravedlnenia). V druhej škole chýbalo 16 % žiakov, pedagogickí zamestnanci tohto subjektu požiadali o spoluprácu pri zabezpečení prítomnosti žiakov na testovaní aj príslušníkov Policajného zboru. Napriek tomu 7 žiakov z rómskej osady do školy neprišlo. V ďalšej škole chýbalo 28 % rómskych žiakov (11 žiakov bez udania dôvodu).

K pozitívnym zisteniam z vykonanej kontroly patril zodpovedný prístup väčšiny riaditeľov škôl k **organizačnému zabezpečeniu testovania**. Výber **125** koordinátorov a **427** administrátorov zodpovedal stanoveným kritériám. V 3 ZŠ úlohy školského koordinátora plnili riaditelia škôl, v 17-tich zástupcovia riaditeľa školy a v ostatných subjektoch výchovní poradcovia alebo vybraní učitelia. Úlohy školského administrátora plnili rovnako pedagogickí zamestnanci spĺňajúci kritéria výberu. V jednej škole² boli úlohou administrátora poverené 2 zamestnankyne, ktoré nemali požadované pedagogické vzdelanie.

V zmysle požiadaviek NÚCEM pedagogickí zamestnanci kontrolovaných subjektov vybrali a vhodne upravili 360 učební na testovanie, rozdelili žiakov do 356-tich skupín, vyhotovili menné zoznamy a zasadacie poriadky žiakov.

Otváranie testových zásielok prebiehalo za prítomnosti riaditeľov škôl, školských administrátorov, niekde aj za prítomnosti nestranných pozorovateľov – zástupcov OŠ OÚ v sídle kraja a zástupcov rady školy alebo rady rodičov. Všetky dodané testové zásielky boli v čase otvárania neporušené, úplné a odporúčané časové harmonogramy ich otvárania dodržané.

V **87 %** škôl prebiehala **administrácia testov** v súlade so stanovenými pravidlami a pokynmi, časový harmonogram testovania jednotlivých predmetov koordinátori dodržali.

¹ Košický kraj – ZŠ Povýšenia sv. Kríža, Smreková 38, Smižany; ZŠ a Gymnázium s VJM – Magyar Tannyelvű Alapiskola és Gimnázium Szepi, Československej armády 15, Moldava nad Bodvou; Banskobystrický kraj – ZŠ s MŠ Gemerský Jablonec – Alapiskola és Óvoda, Almágy

² Košický kraj – ZŠ, Zálužice 450

Školskí administrátori zabezpečili správne rozdanie testov, v kooperácii s koordinátormi zber a uloženie zvyšných testov i zber a uloženie odpovedových hárkov (ďalej OH) do bezpečnostných obálok a na určené miesto u riaditeľa školy. Stanovené pracovné povinnosti v pridelených skupinách plnili prevažne zodpovedne. Žiaci pracovali v priebehu testovania samostatne, iba zriedka sa vyskytli problémy so správaním tých žiakov, ktorí skôr dokončili vypracovanie testu a následne vyrušovali spolužiakov v triede alebo hlučným správaním sa v príslušných priestoroch, v ktorých nebol dôsledne vykonávaný pedagogický dozor. Ojedinele sa vyskytli v školách³ aj prípady, keď sa žiak pre náhlu nevoľnosť alebo pre vopred objednané lekárske vyšetrenie zúčastnil len administrovania testu z matematiky (ďalej MAT) alebo naopak len administrovania testu zo slovenského jazyka a literatúry (ďalej SJL).

Kontrolu priebehu administrácie testov v jednotlivých skupinách zabezpečoval aj externý dozor, ktorý tvorilo **341 delegovaných pedagogických zamestnancov ZŠ**. Výber delegovaných učiteľov v 2 školách (učitelia s aprobáciou pre predmet SJL) nezodpovedal pokynom NÚCEM.

Školskí inšpektori počas administrácie testov z MAT a SJL zistili v **13 %** škôl nedostatky, ktoré súviseli s nedôsledným oboznámením sa koordinátorov a najmä školských administrátorov so všeobecnými zásadami a podmienkami zabezpečenia objektívnosti testovania (neúplné vypísanie OH – v záhlaví neboli vyplnené polia *Kód skupiny* a *Známka* z testovaného predmetu; nezabezpečenie striedania ekvivalentných foriem testov; neoboznámenie žiakov s pravidlami testovania – najmä s postupom pri zápise odpovedí do OH; neoboznámenie žiakov s harmonogramom testovania a s pravidlami správania sa v priebehu testovania; nedodržanie časového limitu pre oboznámenie sa s testom; používanie rysovacích potrieb – nepovolených učebných pomôcok; neuloženie tašiek a osobných vecí žiakov v zadnej časti triedy; neumožnenie žiakom, ktorí ukončili testovanie opustiť učebňu; nevykonávanie aktívneho dozoru počas testovania v triede; absencia kontroly vypísania OH; nedôsledné zabezpečenie pedagogického dozoru na chodbách v čase testovania a v zbernej triede).

Po **ukončení administrácie** v **94 %** subjektoch pripravili koordinátori spoločne so školskými administrátormi a za prítomnosti externého dozoru spätnú zásielku, zabezpečili jej zapečatenie, podpísanie, vyplnili Protokol o príprave a priebehu testovania. V **6 %** škôl nepostupovali po ukončení administrácie testov v zmysle pokynov. Nezodpovedne manipulovali s testovými materiálmi, niekde po ukončení testovania neoddelili originály OH od kópií, nevložili originály do pripravenej priehľadnej plastovej bezpečnostnej obálky. Ojedinele niektorú zo vzniknutých situácií (nesprávne zabalenie zásielky či nesprávne označenie testov) konzultovali riaditelia škôl so zamestnancami NÚCEM, niekde túto skutočnosť uviedli do Protokolu o priebehu celoslovenského testovania žiakov 5. ročníka.

V ZŠ⁴ pri zaradzovaní žiakov do testovacích skupín vytvorili jednu skupinu zloženú len z rómskych žiakov z tried 5. ročníka, čo bolo ŠŠI posúdené ako porušenie § 3 písm. d) zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (nedodržanie princípu zákazu všetkých foriem diskriminácie a segregácie).

³ Trenčiansky kraj – ZŠ s MŠ E. V. Riznera, Bošáca 396; ZŠ, Hurbanova 128/25, Stará Turá; Žilinský kraj – ZŠ, Zarevúca 18/19, Ružomberok

⁴ Košický kraj – ZŠ Povýšenia sv. Kríža, Smreková 38, Smižany

Zistené viaceré nedostatky v práci koordinátorov a administrátorov v 15⁵ školách posúdila ŠŠI ako porušenie § 155 ods. 4 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v nadväznosti na nedodržanie Pokynov pre školských koordinátorov T5-2015 k papierovej forme testovania žiakov 5. ročníka ZŠ a Pokynov pre administrátorov T5-2015 vydaných NÚCEM-om (nedostatky v organizačnom zabezpečení testovania).

Iné zistenia

Žilinský kraj

Riaditeľovi ZŠ s MŠ, *Do Stošky 8, Žilina* bola do sídla školy doručená zásielka s testami aj pre žiakov elokovaného pracoviska. V sídle školy otvorili zásielku testov z MAT a príslušný počet testov ihneď v sprievode administrátorky i externého dozoru previezli na elokované pracovisko. Po ukončení administrácie testov previezli testy, pomocné papiere a vyplnené OH späť do sídla školy a uložili na zabezpečené miesto. Rovnako postupovali aj pri otváraní zásielky testov zo SLJ a jej doručenia na elokované pracovisko. Tento spôsob organizácie testovania umožňoval priame manipulovanie s otvorenými testami počas prenosu z hlavného pracoviska školy na elokované pracovisko a zároveň, v prípade vzdialenejších pracovísk, mohol spôsobiť nedodržanie začiatku testovania stanoveného záväzným harmonogramom testovania vydaného NÚCEM.

Košický kraj

Dvaja žiaci v ZŠ, *Jovsa 242* v úvode testu z MAT aj napriek poučeniam administrátora o správnom vyplňaní záhlavia originálu OH označili nesprávnym znakom testovú formu. Administrátor obom žiakom OH vymenil, pričom použil originály OH určené pre chýbajúcich žiakov, na ktoré nalepil ich QR kódy (nepoužité na označenie kópií OH). V ZŠ *Povýšenia sv. Kríža, Smreková 38, Smižany* predložené čestné vyhlásenia administrátorov o objektívnom vykonávaní dozoru neboli kompletne vypísané – chýbal kód pridelenej skupiny žiakov.

Záver

Vo väčšine kontrolovaných subjektov riaditelia škôl, koordinátori a administrátori postupovali pri príprave i samotnej realizácii testovania podľa pokynov vydaných NÚCEM. Prichystali vhodné učebne na testovanie, dodržali stanovený časový harmonogram otvárania testových zásielok a časový harmonogram zadávania testov. Kontrolu objektivity zabezpečoval externý dozor, ktorý tvorili delegovaní učitelia základných škôl. Počas administrácie testov zaznamenali školskí inšpektori v 13 % škôl aj také skutočnosti, ktoré poukazovali na menej dôsledný prístup školských koordinátorov, administrátorov i externého dozoru k organizácii a k zabezpečeniu testovania. V týchto školách neboli pre všetkých žiakov zabezpečené rovnaké požadované podmienky. K zisteným nedostatkom v tejto oblasti patrilo aj nedostatočné oboznámenie vybraných pedagogických zamestnancov s Pokynmi pre školských koordinátorov a rovnako s Pokynmi pre školských administrátorov k papierovej

---

⁵ Bratislavský kraj – ZŠ s MŠ, *Za kasárňou 2*

Trnavský kraj – ZŠ s MŠ, *Lakšárska Nová Ves 397*; ZŠ s MŠ, *Komenského 3, Smolenice*; ZŠ s MŠ, *Na Výhone 188, Moravany nad Váhom*; ZŠ *Gyula Szabóa s VJM – Szabó Gyula Alapiskola, Školská 936/1, Dunajská Streda – Dunaszerdahely*; ZŠ *J. A. Komenského, Komenského 1227/8, Sered'*; ZŠ s MŠ, *Spartakovská 5, Trnava*; ZŠ *Jána Hollého s MŠ, Železničná 102, Madunice*

Prešovský kraj – ZŠ, *Šrobárová 20, Prešov*; ZŠ s MŠ, *Gaboltovej 50*

Košický kraj – ZŠ, *Jovsa 242*; ZŠ s VJM *Istvána Dobóa - Dobó István Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola, Velké Slemence 18*; ZŠ, *Zálužice 450*; ZŠ *Povýšenia sv. Kríža, Smreková 38, Smižany*; ZŠ, *Nám. L. Novomeského 2, Košice*

forme testovania žiakov 5. ročníka ZŠ, ktoré vypracoval NÚCEM (v 2 subjektoch⁶ sa školenie administrátorov uskutočnilo až po stanovenom termíne).

Riaditeľom škôl, v ktorých boli zistené nedostatky v príprave, v organizačnom zabezpečení a v realizácii testovania, boli Štátnou školskou inšpekciou uložené opatrenia.

Odporúčania a podnety

Riaditeľom škôl

- dodržiavať dôsledne stanovené kritériá výberu školských koordinátorov a administrátorov

Národný ústav certifikovaných meraní vzdelávania

- zverejniť zoznam škôl, v ktorých sa realizuje testovanie v elektronickej forme
- vypracovať osobitné organizačné pokyny pre zabezpečenie testovania na elokovaných pracoviskách škôl; zasielať na elokované pracoviská osobitné testové zásielky
- odporučiť školám, v ktorých sa realizuje kombinovaný spôsob administrácie testov, ustanoviť okrem koordinátora pre testovanie v papierovej forme aj koordinátora pre elektronickú formu testovania

v pokynoch pre koordinátorov stanoviť

- spôsob postupu v prípade, keď sa pri oddeľovaní kópií odpovedových hárkov od originálov zistí, že na kópii nie sú odpovede pretlačené

Odbor školstva okresného úradu v sídle kraja

- dôsledne dodržiavať stanovené kritériá výberu pedagogických zamestnancov poverených externým dozorom s cieľom zvýšiť objektivitu testovania

---

⁶ Trnavský kraj – ZŠ s MŠ Lakšárska Nová Ves 397; ZŠ s MŠ, Na Výhone 188, Moravany nad Váhom